

5.8 EESRK mano, kad Reglamentas 4056/86 turi būti panaikintas, o naujuoju Komisijos reglamentu linijinių laivų konferencijoms turėtų būti suteikta bendroji išimtis. Naujasis režimas turi būti griežtai pagrįstas standartais, nustatytais pagal Europos pirmosios instancijos teismo ir Komisijos teismų praktiką (pvz., TACA byla). Būtina išlaikyti ir konferencijų sistemą, siekiant apsaugoti Bendrijos laivų savininkų konkurencingumą visame pasaulyje. Nors galimos didžiųjų vežėjų „sąjungos“ ir kitokios bendradarbiavimo sutartys, tačiau mažiems ir vidutinio dydžio vežėjams vis dar reikalingos konferencijos, kurios padėtų išsaugoti jų rinkos dalį, ypač pervežimuose su besivystančiomis šalimis. Išimties panaikinimas gali turėti neigiamą poveikį šių mažųjų vežėjų konkurencijos galimybėms ir padidinti vyraujančią didesnių vežėjų padėtį.

5.9 Šiuo pereinamuoju laikotarpiu Komisija turėtų stebėti linijinės laivybos rinkos tendencijas, įskaitant konsolidacijos

tendencijas. Be to, Komisija turėtų konsultuotis su kitomis jurisdikcijomis (EPBO), kad būtų parengta tinkama, visame pasaulyje suderinama alternatyvi sistema.

5.10 EESRK remia Baltosios knygos pasiūlymus dėl požiūrio į trampinės laivybos ir kabotažo paslaugas, kadangi absoliučioje daugumoje atvejų šiuose sektoriuose nekils konkurencijos problemų. Tačiau teisinio aiškumo sumetimais Komisija raginama suteikti teisinės rekomendacijas, kurios padėtų įvertinti krovinių vežimo ir specializuotų pervežimų verslo suderinamumą su EB sutarties 81 straipsniu.

5.11 EESRK tikisi teikti paramą tęsiant intensyvius svarstymus, inicijuotus Baltojoje knygoje.

2004 m. gruodžio 16 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkė
Anne-Marie SIGMUND*

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl pasiūlymo priimti europos parlamento ir tarybos sprendimą sukurti daugiametę bendrijos programą, skatinančią saugesnį naudojimąsi internetu bei naujosiomis interneto technologijomis

KOM(2004) 91 galutinis — 2004/0023 (COD)

(2005/C 157/24)

2004 metų kovo 26 dieną Taryba, vadovaudamasi Europos Bendrijos steigimo sutarties 153 straipsniu, nusprendė paprašyti Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetą parengti nuomonę dėl: Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą sukurti daugiametę Bendrijos programą, skatinančią saugesnį naudojimąsi internetu bei naujosiomis interneto technologijomis

Transporto, energetikos, infrastruktūros ir informacinės visuomenės skyrius, kuris buvo atsakingas už komiteto darbo šiuo klausimu parengimą, 2004 m. spalio 5 d. pateikė savo nuomonę. Pranešėjas– p. RETUREAU, antroji pranešėja: p-ia DAVISON.

Savo 413-oje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2004 m. gruodžio 15–16 d. (2004 m. gruodžio 16 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, 147 nariams balsavus „už“ ir 1 susilaikius, priėmė šią nuomonę.

1. Nuomonės projekto santrauka

1.1 Komisija siūlo pradėti naują saugesnio naudojimosi internetu programą, kurioje, atsižvelgiant į labai greitą informacinės visuomenės vystymąsi, didesnis dėmesys turėtų būti skiriamas komunikaciniams tinklams. Todėl programa buvo pavadinta „Už saugesnį internetą“ (2005-2008).

1.2 Be Komisijos pateikto „Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą sukurti daugiametę Bendrijos programą, skatinančią saugesnį naudojimąsi internetu bei naujosiomis interneto technologijomis“ KOM(2004) 91 galu-

tinis, Komitetas taip pat išnagrinėjo Komisijos darbo dokumente SEC(2004) 148 ir šiame pasiūlyme pateiktą ex-ante įvertinimą. Komitetas pritaria naujojo veiksmų plano taikymo srities išplėtimui bei jo tikslams, nes jie pasirinkti atsižvelgiant į greitą interneto priemonių vystymąsi ir jų įvairovę, bei į greitą plačiajuosčio ryšio prisijungimų skaičiaus augimą. Bendrosiose ir konkrečiose pastabose Komitetas pateikia papildomas rekomendacijas dėl politinių ir norminių priemonių šiose srityse:

— techninės ir teisinės normos (privalomos ir laisvanoriškos);

— vartotojų mokymas ir lavinimas;

- interneto paslaugų teikėjų bei kitų dalyvių pareigos (kredito kortelių, tyrimų firmos);
- programinės įrangos kūrėjų bei apsaugos priemonių teikėjų atsakomybė;
- pažeidžiamų asmenų apsauga nuo sukčiavimo (įvairūs sukčiavimai, nekontroliuojamas medikamentų pardavimas, asmenų, neprofesionalus medicininis konsultavimas ir gydymas ir t.t.).

2. Komisijos pasiūlymų santrauka

2.1 Siūlomos programos tikslas — skatinti priemones, užtikrinančias galutiniam vartotojui, ypač vaikams ir jaunimui, saugų naudojimąsi internetu bei interneto technologijomis namuose ar mokykloje. Taip pat planuojama kofinansuoti projektus, inicijuotus asociacijų ir kitų grupių (tyrimo grupių, kompiuterinių programų kūrėjų, mokymo institucijų ir t.t.) siekiant tobulinti apsaugos priemones, tokias kaip nepageidaujamos informacijos (spam), virusų filtrai, „smart“ navigacijos filtras.

2.2 Ankstesnysis saugesnio interneto veiksmų planas (1999-2002) buvo pratęstas 2003-2004 metams.

2.3 Komisijos tinklapyje yra nurodyti projektai, kurie, pagal saugesnio naudojimosi internetu programą, buvo vykdomi iki 2003 metų pabaigos⁽¹⁾.

2.4 Dabar siūloma programa (2005-2008) apima taip pat ir naujas interneto ryšio priemones. Šių priemonių pagalba bus dar aktyviau kovojama su neteisėta ir žalinga informacija, taip pat virusais bei kita kenksminga ir nepageidaujama informacija (spam).

2.5 ES institucijos mano, kad priemonių reikia imtis dėl daugelio priežasčių, kurių svarbiausias yra:

- greitai augantis privačių asmenų, įmonių, valdžios institucijų ir privačių institucijų (NVO) naudojimas greitojo interneto ryšiu arba plačiajuosčiu ryšiu;
- didėjanti prisijungimo prie interneto būdų ir metodų įvairovė bei galimybė gauti, iš vienos pusės, daug nepageidaujamos informacijos (elektroninio pašto žinutės, trumposios žinutės (SMS), o iš kitos pusės, ir patrauklią informaciją (daugialypė terpė);
- drastiškas nepageidaujamos, potencialiai pavojingos ar netinkamos informacijos srauto padidėjimas kelia pavojų visiems vartotojams (virusai: užima atmintį, neleistinai naudoja duomenis ar juos sunaikina, naudoja komunikacines priemones be vartotojo leidimo; „šiukšlės“ (spam):

užteršia dažnio juostos plotį ir atmintį, perpildo elektroninio pašto dėžutes, o tai blokuoja arba apsunkina interneto ryšį, ir tokiu atveju išlaidos tenka ne „šiukšlių siuntėjui“, bet galutiniam vartotojui); pavojus kyla kai kurioms ypatingai svarbioms vartotojų kategorijoms, kaip pvz. vaikams (seksualinio ar kitokio netinkamo turinio žinutės, bei pedofilų siunčiami kvietimai susitikti naudojantis tiesioginių pokalbių svetainėmis (chat rooms));

- filtravimo priemonės, kuriomis gali naudotis už vaikus atsakingi asmenys, yra nepakankamai veiksmingos, todėl netinkamo turinio informacija yra lengvai prieinama vaikams.

2.6 Pagrindinis programos tikslas — apsaugoti vaikus bei padėti tiems, kurie už juos atsakingi (tėvams, mokytojams, auklėtojams ir t.t.), ir tiems, kurie rūpinasi jų morale bei gerbūviu. Programa taip pat skirta NVO, dirbančioms socialinės rūpybos sektoriuje, vaikų teisių, kovos su rasizmu ir ksenofobija⁽²⁾ ir kitomis diskriminacijos formomis, vartotojų apsaugos, pilietinių teisių apsaugos srityse ir t.t.

2.7 Ji taip pat svarbi vyriausybėms, jų teisės aktų leidimo, teismo ir policijos, bei reguliavimo institucijoms. Tiek įstatymai, tiek teisinės procedūros turi būti atitinkamai pritaikytos, o pakankamas skaičius darbuotojų tu būti apmokyti bei aprūpinti reikalingomis priemonėmis.

2.8 Ši programa yra taip pat svarbi ir pramonei, nes norint padidinti vartotojų pasitikėjimą, būtina stabili aplinka.

2.9 Universitetai ir tyrimų institutai gali pateikti paaiškinimą, kaip vaikai naudojami naujomis informacijos priemonėmis. Geriausias būdas, kad informacija apie apsaugos būtinybę būtų išgirsta, tai viešai atskleisti nusikaltėlių veiklos metodus panaudojant naujas informacijos priemones, ieškoti naujų techninių sprendimų bei pateikti nepriklausomas išvadas apie tai, kaip suderinti skirtingus interesus, kai juos įtakoja įstatyminis reguliavimas ir asmeninė savikontrolė.

2.10 Ši programa yra dviejų lygmenų. Socialinėje sferoje ji nukreipta į tas sritis, kuriose vien reguliavimas ir rinkos dėsniai nepajėgtų patys užtikrinti vartotojų saugumą. Ekonomikos srityje šia programa siekiama užtikrinti saugesnį naudojimąsi internetu ir naujosiomis technologijomis, tuo pačiu skatinant pasitikėjimo atmosferos sukūrimą.

2.11 Techninių bei teisinių priemonių, programinės įrangos kūrimo ir informacijos kampanijų, skirtų veiksmingesnei kovai su išiskverbimu į tinklus bei kompiuterius, ar su neteisėtu jų panaudojimu siunčiant „šiukšlės“, galinčias padaryti moralinę, socialinę ar ekonominę žalą, skatinimui yra numatyta skirti apie 50 milijonų eurų.

⁽¹⁾ http://www.europa.eu.int/information_society/programmes/iap/index_en.htm

⁽²⁾ Temas numatytas komiteto.

3. Bendrosios Komiteto pastabos

3.1 Komitetas atkreipia dėmesį į savo ankstesnę poziciją, pateiktą nuomonėje dėl vaikų apsaugos internete bei pirmajame veiksmų plane⁽¹⁾. Jis teigiamai vertina naujai siūlomą kovos su internetu platinamos draudžiamos ir žalingo turinio informacijos planą (žiūr.: 1. Nuomonės projekto santrauka). Komitetas pritaria programos „Už saugesnį internetą“, kaip vienos iš apsaugos gerinimo internete priemonių, tikslams ir prioritetams. Vis dėlto Komitetas pabrėžia, kad problema yra labai didelė ir kovoti su ja reikia veikiant tarptautiniu lygiu ir taikant tarptautines reguliavimo priemones.

3.2 Komiteto nuomone, internetas ir interneto technologijos (tokios kaip mobilieji telefonai arba vis labiau populiarėjantys delniniai kompiuteriai, galintys prisijungti prie interneto ir turintys daugialypės terpės funkciją) yra svarbiausios žiniomis paremtos ekonomikos, elektroninės ekonomikos bei elektroninės vyriausybės vystymo priemonės. Taip pat jie naudojami bendravimo kultūrai, darbui ir laisvalaikio metu. Todėl yra labai svarbu užtikrinti saugų ir nenutrūkstamą ryšio tinklų darbą, nes tai yra esminė visuomenei teikiama paslauga, kuri turi būti atvira ir visiems prieinama, bei kuria naudodamiesi visi vartotojai galės būti tikri, kad jiems bus sudarytos geriausios sąlygos naudotis įvairiomis jos funkcijomis. Viena patraukliausių galimybių, kaip išlaidų efektyvumo priemonė, norint informuoti kuo daugiau vartotojų, reikia informaciją apie interneto apsaugą įtraukti į įvairias elektroninės Europos programas, ypač į mokymo programas.

3.3 Internete vyraujančią nuomonės ir informacijos laisvę sąlygoja ir tai, kad interneto ryšio mokesčiai net ir už plačiajuosčių ryšių, yra palyginti žemi, o tai suteikia vis geresnes sąlygas naudoti ir garsą, ir vaizdą, tai yra, daugialypę terpę. Tik kai kurios demokratines teises varžančios šalys bando kontroliuoti savo piliečių prisijungimo prie interneto galimybes bei jų žiūrimos informacijos turinį ir tai daroma pažeidžiant piliečių laisvę. Komiteto nuomone, didesnė apsauga turi būti garantuojama tuo pačiu metu išsaugant ir skatinant informacijos, bendravimo ir išraiškos laisvę.

3.4 Vis dėlto internetas yra erdvė, kurioje galima laisvai išreikšti nuomonę ar teikti informaciją, tačiau juo netgi labiau nei kitomis ryšio priemonėmis piktnaudžiaujama vykdant nelegalią veiklą, tokią kaip pedofilija ar rasistinio ir ksenofobinio turinio informacijos sklaidimas; pornografinio pobūdžio informacija ar azartiniai lošimai (kai kuriose šalyse yra netgi uždrausta platinti šios rūšies informaciją internetu) bei įvairaus pobūdžio nusikalstama veikla (nelegalus plačiajuosčio ryšio, duomenų ar serverių naudojimas) kai kurioms vartotojų kategorijoms, ypač vaikams ir jaunuoliams, gali būti žalingi. Todėl

⁽¹⁾ ESRK nuomonė dėl „Vaikų apsaugos internete programos“, pranešėja-ponia DAVISON, OL C 48, 2002 02 21 ir dėl Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui dėl „Tinklų ir informacijos apsaugos: Siūlymai Europos politinės strategijos gairėms“, pranešėjas-ponas RETUREAU, 2002 02 21 OL C 48, o taip pat dėl „Žaliosios knygos apie nepilnamečių bei žmogiškojo orumo apsaugos naudojant audiovizualines bei informacines priemones“, pranešėja-ponia BARROW, 1997 09 22 OL C 287.

Komitetas pritaria, kad veiksmų planas apimtų visas elektroninės ryšio priemones, į kurias įmanoma įsibrauti iš išorės be leidimo ar siekiant padaryti žalos.

3.5 Labai sunku reguliuoti šią naują, greitai besivystančią erdvę, kadangi tai yra atviras tarptautinis tinklas, kuris yra prieinamas visiems kompiuteriams ir serveriams, prisijungusiems prie tinklo bet kurioje pasaulio šalyje. Daugelis šalių dar visiškai neturi arba jų teisės aktai nėra tobuli, todėl Europoje uždrausti tinklapiai gali tęsti savo veiklą, naudodami šių šalių (virtualią) erdvę. Labai svarbu, kad Europos Sąjunga pasisakytų už bei imtųsi bendrų veiksmų su svarbiausiomis Šiaurės Amerikos ir Azijos šalimis, kuriose labai populiarus plačiajuosčio ryšio internetas, kad labiausiai pažeidžiami vartotojai būtų apsaugoti, kad būtų kovojama su nepageidaujama informacija (spam), kuri kelia grėsmę elektroninio pašto vystymuisi, bei su skaitmeninę ekonomiką pažeidžiančiais virusais. Priemonės, kurių reikia imtis Europoje, turėtų būti pasaulinės koncepcijos dalimi.

3.6 Kol nėra tarptautinių susitarimų, dėl tam tikro pobūdžio informacijos uždraudimo, kai kuriose šalyse galima pateikti skundą PPO (Pasaulinei prekybos organizacijai) dėl techninių kliūčių prekybai⁽²⁾. Šis klausimas turėtų būti nagrinėjamas vykstančių derybų metu.

3.7 Teritorinis teisės taikymas bei valstybinių teisių įvairovė, be abejo, apsunkina problemos sprendimą. Be to, technikos pagalba įmanoma betarpiškai apsikeisti bet kokio pobūdžio duomenimis (P2P, peer to peer), įskaitant užkoduotus duomenis, kurių turinio kontroliuoti neįmanoma. Kiekvienas kompiuteris, ar tinklas, esantis internete, gali būti naudojamas vis sudėtingesnės informacijos laikymui bei persiuntimui. Prie kiekvieno serverio galima prisijungti visiškai anonimiškai ir taip, kad tai nebus susekta, o naudojami kodavimo būdai yra labai patikimi ir netgi neįveikiami.

3.8 Vis daugiau vartotojų turi asmeninius tinklapius ir veda elektroninius dienoraščius (weblog), kuriami interneto prekybos ir finansinių paslaugų tinklapiai, daugybė informacinių, lavinimo, mokslo ir technikos tinklapių, tačiau šalia jų egzistuoja taip pat pornografinio turinio ir azartinių lošimų tinklapiai, o visa tai sudaro pasaulinę šimtų milijonų tinklapių erdvę. Vykdyti tam tikrą kontrolę įmanoma, jei būtų sudaromas tam tikrų įtarimų keliančių žodžių, pagal kuriuos vykdoma paieška, sąrašas. Interneto paslaugų teikėjai taip pat gali kontroliuoti tiesioginį prisijungimą bei tinklapius, kurie automatiškai persiūnčia „šiuksles“; tokiu būdu atsiūsta reklama arba kitokia nepageidaujama informacija (plačiajuosčio ryšio užėmimas, virusai) gali būti kenksminga kai kurioms vartotojų grupėms, tokioms kaip vaikai (moralinė ir psichologinė žala).

⁽²⁾ Susitarimas dėl techninių kliūčių prekybai ir paslaugų teikimo. Žr. pvz. JAV prieš Antigua ir Barbuda. (http://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/distabase_wto_members1_e.htm), Dokumentas 03-4429, psl. WT/DS285/3, 26/08/2003.

3.9 Mafijos grupuotės, sukčiai, virusų kūrėjai, kompiuterių piratai, pramonės šnipai bei kiti nusikaltėliai savo veikloje aktyviai naudojami internetu. Nors daugelyje šalių specializuoti policijos poskyriai vykdo tokios veiklos paiešką, siekdami identifikuoti ir nubausti įstatymų pažeidėjus, bei sustabdyti tokią veiklą, tačiau tam reikalingas bendradarbiavimas tarptautiniu lygiu, kuris turi būti skatinamas labiau nei iki šiol.

3.10 Kaip kovoti su tokia nusikalstama veikla, kaip pedofilų tinklapiai? Teisiškai juos uždrausti nesunku, tačiau tokių tinklų išaiškinimui pirmiausiai reikia sukurti tam tikras priemones. Kaip galima apsaugoti vaikus nuo pedofilų, kurie dalyvaudami tiesioginių pokalbių svetainėse, kurias taip mėgsta jaunimas, tiesiogiai bendrauja su jaunuimu ir stengiasi susitarti dėl pasimatymų? Kalbame ne apie tai, kad reikėtų įteisinti draudimus ir bausmes išimtiniais atvejais, bet apie priemones, kurių pagalba šiuos tikslus galima įgyvendinti.

3.11 Interneto erdvės bei ryšio teikėjai (FAI) neturi galimybių prižiūrėti bei kontroliuoti visus turimus tinklapius bei visas ryšio linijas (nes tai privataus bendravimo sritis). Tačiau tais atvejais, kai to reikalauja teisėjai arba įgaliotos policijos, ar vaikų apsaugos tarnybos, FAI privalo nedelsiant paklusti reikalavimams ar sprendimams uždaryti tokius tinklapius bei atskleisti duomenis apie šiuos tinklapius įkūrusius asmenis. Todėl būtina, kad informacija apie tinklapius internete bei informacija apie vartotoją tam tikrą laiką būtų išsaugoma.

3.12 Pavyzdžiui bendrovės, išduodančios kredito korteles, pagal tam tikrus reikšminius žodžius arba geografines vietas tikrina, ar tinklapiai yra pedofilinio pobūdžio ir, atsižvelgiant į aplinkybes, apie juos praneša policijai. Toks pat metodas turi būti taikomas norint identifikuoti „klientus“, kurie naudodami kredito kortelę užsisako filmus, vaizduojančius vaikų pornografiją ar kitokius draudžiamą turinio filmus („Snuff Movies“–filmai, kartais pornografiniai, kuriuose vaizduojamas žmogaus nužudymas. Jei būtina, tokius tyrimus turi numatyti įstatymas. Naršyklių ir interneto ryšio bei interneto erdvės paslaugų teikėjai taip pat turėtų imtis visų priemonių, kad būtų apsunkinta vaikų pornografijos filmų paieška internete naudojant tam tikrus reikšminius žodžius.

3.13 Šiems tikslams įgyvendinti reikalingos tinkamos priemonės, institucijos, kvalifikuoti darbuotojai, aktyvus tarpvalstybinis bendradarbiavimas ir nacionaliniu, Europos ir pasaulio lygiu suderintos teisinės normos, kurios interneto tinkle nevaržytų informacijos ir išraiškos laisvių, tačiau užtikrintų, kad būtų užkirsta kenksminga tam tikrų kategorijų asmenų bei grupių, naudojančių šiuos tinklus draudžiamai informacijai skleisti, veikla, ir užblokuotų nederamos ar kenksmingos informacijos siuntimą ir gavimą.

3.14 Kad ši kova būtų efektyvi, į ją turėtų būti įtraukiami visi interneto vartotojai. Interneto vartotojus reiktų apmokyti

bei informuoti apie apsaugos priemones bei metodus, naudojamus apsaugai nuo pavojingos ar nepageidaujamos informacijos gavimo, o taip pat nuo to, kad jie patys netaptų šios informacijos perdavimo punktais. Komiteto nuomone, veiksmų plano prioritetu, atsižvelgiant į mokymą ir informavimą, turėtų būti interneto naudotojų mobilizavimas ir jų atsakomybės jausmo stiprinimas. Problemų sukelia nesureguliuoti su sveikata susiję tinklapiai. Siekiančios apsaugoti bendrovės taip pat turi pasirūpinti savo dirbančiųjų mokymu bei savo interneto ryšio ir elektroninės prekybos tinklapių apsauga. Valdžios institucijos, viešosios bei privačios įstaigos turėtų laikytis tos pačios apsaugos politikos, užtikrinamos, kad jų turima ir apdorojama informacija, ypač asmeniniai duomenys, išliks visiškai konfidencialūs. Atsakomybės jausmo stiprinimas turėtų vykti skatinant kokybišką internetu skleidžiamą informaciją bei prasmingą, su internetu nesusijusią veiklą, kaip alternatyvą žaidžiamiems kompiuteriniams žaidimams, kurie gali turėti ilgalaikį poveikį nebrandžioms asmenybėms.

3.15 Vartotojai turi turėti galimybę apie draudžiamą pobūdžio informaciją, rastą internete, pranešti specialiosioms ryšio linijoms, visuomenei žinomiems pranešimų centrams ar specialiesiems policijos padaliniais, kad valstybinės valdžios struktūros imtųsi atitinkamų būtinų priemonių. Šalyse, kuriose vaikai pornografiniais tikslais dažnai išnaudojami interneto ar kitų priemonių pagalba (kaip šalyse, esančiose šalia ES išorės sienų), tėvai turi būti apie tai išspėjami. Tai galima būtų pasiekti pasitelkus tam tikras RELEX bendradarbiavimo programas.

3.16 Visiškai pritardamas specifiniams programos tikslams suteikti interneto vartotojams galimybes pranešti apie draudžiamą turinio informacijos sklaidimą (per specialiąsias ryšio linijas), vystyti technologijas, padedančias sulaikyti nepageidautiną informaciją, klasifikuoti platinamų duomenų pobūdį, kovoti su „šiukšlėmis“, kelti elektroninės pramonės savikontrolės lygį bei mokyti, kaip naudojantis interneto technologijomis apsaugoti, Komitetas savo specialiose pastabose pataria atkreipti dėmesį į kelis papildomus ir, jo nuomone, vertus dėmesio, tikslus.

4. Specialiosios Komiteto pastabos

4.1 Praeityje Komitetas ne kartą Komisijos reikalavo sumažinti biurokratinę kliūtis ES finansuojamoms programoms, tam, kad lengviau finansavimą gautų mikro-projektai ir nevyriausybinės organizacijos. Komitetas pritaria programų stebėsenai, kuria nustatomi apčiuopiami vykdomos programos rezultatai ir jos siūlomų sprendimų efektyvumas. Sprendimai turėtų būti mažiau konfidencialūs.

4.2 Komiteto nuomone, šioje programoje arba nauja Komisijos iniciatyva turėtų būti, jei įmanoma, atsižvelgta į normines priemones, skirtas papildomai apsaugoti galutinį vartotoją.

4.3 Prisijungimo prie interneto programų, serverių eksploatacijos sistemų ir programinės įrangos, skirtos kovai su nepageidaujamais įsiveržimais, kūrėjai visiškai atsako už savo gaminius. Vartotojams turi būti garantuoti, kad šių programų autoriai naudojami tobuliausiais turimais techniniais metodais ir reguliariai atnaujina savo gaminius. Klientų garantijas turėtų užtikrinti savikontrolė arba, jei ji neefektyvi, Bendrijų normos.

4.4 Interneto ryšio ir interneto erdvės teikėjai turėtų siūlyti (ir tai jau daugelis jų daro) nesudėtingas programas, veikiančias pačiame tinklapyje, kurios apsaugo nuo virusų prieš gaunant elektroninį paštą ir pridėtą informaciją, bei pasiūlyti priemones, apsaugančias elektroninį paštą nuo „šiukšlių“. Tokiu būdu paslaugų teikėjai, kurie rimtai rūpinasi savo klientų apsauga, galės užsitikrinti savo bendrovių komercinį pranašumą. Kadangi dažniausiai vaikai daug greičiau nei jų tėvai išmoksta naudotis internetu, programos, užtikrinančios elektroninio pašto filtravimą, virusų sunaikinimą bei tėvų vykdomą kontrolę, turi būti instaliuotos iš anksto ir jomis naudotis bei jas stebėti turi būti paprasta asmenims be specialiųjų techninių žinių.

4.5 Programoje turėtų būti numatyti tyrimai, skirti sukurti specialioms kompiuterinėms programoms arba kitiems metodams, kuriais galima tikrinti kitų programų apsaugos kodų „atsparumą“ prieš įsilaužimus, taip pat skatinti, o kai kada ir priversti programų tiekėjus kuo skubiau įvesti pataisas (*patches*) visiems trūkumams, kurie buvo rasti ar apie kuriuos pranešta, vystyti techninių ir programinių apsaugos priemonių veiksmingumą, o taip pat tobulinti filtravimo metodus bei perduodamo turinio nustatymo priemones.

4.6 Komitetas pageidautų, kad programos, skirtos saugesniam naudojimuisi internetu, veiksmingumo ir įgyvendinimo rezultatų įvertinimas būtų suskirstytas pagal problemų, kurias šie projektai nagrinėja pobūdį, ir būtų plačiai paskleistas. Be to, reikėtų įsitikinti, ar yra žinomi ir ar aktyviai palaikomas ryšys su visais finansuotais projektais, kurie yra įgyvendinti. Komisijos tinklapyje taip pat turi būti informacija apie valstybių narių ir trečiųjų šalių iniciatyvas skatinti bendradarbiavimą ir keitimąsi žiniomis.

4.7 Yra visiškai įmanoma taikyti teisines priemones. FAI, kredito kortelių bendroves, naršyklių paslaugų teikėjus galima sėkmingai reguliuoti, tačiau kai kurios jų jau taiko savikontrolę. Bausmės už tinklapius, propaguojančius terorizmą, rasizmą, savizudybes ar vaikų pornografiją turėtų būti griežtos ir veiks-

mingos. Siekiant išaiškinti ir uždaryti tokius tinklapius, būtina imtis veiksmingesnių priemonių tarptautiniu lygiu, tam, kad esant būtinybei valstybės galėtų vesti derybas dėl jų uždarymo.

5. Išvados

Komitetas visiškai pritaria programos „Už saugesnį internetą“ (kurią jis pats ir inicijavo) tolimesniam vykdymui bei išplėtimui, tačiau mano, kad pavojus, visų pirma vaikams, yra toks didelis, kad būtina imtis skubių papildomų teisinių veiksmų bei, priklausomai nuo aplinkybių, praktinių priemonių šiose srityse:

- visuotinis ryšio operatorių išpareigojimus apsaugoti vaikus ir kitus esančius rizikoje asmenis,
- automatinis filtravimo sistemų instaliavimas,
- aiškiai matomi išpėjamieji pranešimai visuose interneto pokalbių svetainių (chat rooms) puslapiuose bei portaluose,
- asociacijų, kuriančių specialiąsias ryšio linijas (*hot lines*), kuriomis galima pranešti apie tinklapius ar apie veiklą internete, kuri kelia rimtą grėsmę vaikams, rėmimas,
- draudimas naudoti kredito kortelės užsisakant vaikų pornografiją, ar kito nusikalstamo pobūdžio informaciją bei bandant plauti pinigus,
- išpėjimų siuntimas tėvams ir institucijoms tų valstybių, kuriose vaikų išnaudojimas pornografiniams tikslams yra tapęs rimta problema,
- aktyvūs veiksmai kovojant su vaikų pornografija ir organizuotu nusikalstamumu;
- sistemų, nustatančių ir pranešančių apie draudžiamą sklaidžiamos informacijos turinį, naikinančių rasistinio pobūdžio informaciją, išpėjančių apie sukčiavimo internete apraiškas, kūrimas siekiant apsaugoti pažeidžiamus asmenis,
- veiksmingesnė kova su šiukšlėmis, tarptautinio bendradarbiavimo ir bendrų taisyklių sudarymo galimybių skatinimas,
- tarptautinis bendradarbiavimas (išankstinio išpėjimo sistemos tobulinimas) ir veiksmingos sankcijos už kompiuterio virusų platinimą bei neteisėtą privatus ir valstybinio ryšio linijų panaudojimą (įsiskverbimas į ryšio linijų pramonės šnipinėjimo tikslais, plačiajuosčio ryšio užėmimas ir kiti neteisėto naudojimo atvejai).

2004 m. gruodžio 16 d., Bruselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto

pirmininkė

Ann-Marie SIGMUND